
Synskravene til førerkort

KOMMENTAR

HANS TORVALD HAUGO

hans.torvald@optikerforbund.no

Hans Torvald Haugo er generalsekretær i Norges Optikerforbund. Oppgitte interessekonflikter: Forfatter har representert Norges Optikerforbund i arbeidet med dagens ordning i forbindelse med Norges harmonisering mot EU-direktivene via Trafikkopplæringsforskriften og Førerkortforskriften samt Helsedirektoratets veileder – synsdelen. Han har holdt ulike foredrag om ordningen, hovedsakelig for optikere og optometristudenter og er engasjert i syn og trafikk via European Council of Optometry and Optics.

Øyelegeforeningens førerkortgruppe ønsker omkamp om håndtering av synskrav til førerkort [\(1\)](#). Forslagene er i strid med intensjonene om oppgavedeling og kan bidra til økt press på spesialisthelsetjenesten. Innspillet oppfattes fagpolitisk og økonomisk betinget, ikke faglig dokumentert. Øyelegeforeningen legger opp til en monopolisering av helsetjenester. Forslaget kan i verste fall bidra til redusert trafikksikkerhet og risiko for dårligere syn i befolkningen.

Direktivene 2006/126/EU [\(2\)](#) og 2009/113/EU [\(3\)](#) er hovedgrunnlaget for ordningen i Norge som er forskriftsfestet i Trafikkopplæringsforskriften og i Førerkortforskriften.

Direktiv 2009/113/EU sier følgende:

«All applicants for a driving licence shall undergo an appropriate investigation to ensure that they have adequate visual acuity for driving power-driven vehicles. Where there is reason to doubt that the applicant's vision is adequate, he/she shall be examined by a competent medical authority. At this examination attention shall be paid, in particular, to the following: visual acuity, field of vision, twilight vision, glare and contrast sensitivity, diplopia and other visual functions that can compromise safe driving.»

Direktivets første setning dekkes i Trafikkopplæringsforskriften: Der det ikke kreves helseattest, testes kandidatens syn på trafikkstasjonen. Norges Optikerforbund mener direktivet sier at annen undersøkelse utover dette

regnes som en undersøkelse med spesifisert krav til innhold. Eyesight Working Group (4) påpeker at Donders konfrontasjonstest ikke er egnet og anbefaler andre former for synsfeltundersøkelse. Direktivet er så kravspesifikt at Donders ikke kan regnes som en adekvat undersøkelse for kontroll av sentralt og perifert synsfelt. Norges Optikerforbund har fått aksept i Helsedirektoratet for at optiker selv vurderer hvilken undersøkelsesmetode som bør benyttes, så lenge minimumskravene i direktivene ivaretas. Direktivet gir ingen føring på at helsepersonell ikke kan utføre synsvurderinger på en adekvat og god måte. Byttes Donders ut med andre bedre metoder er dette i tråd med god faglig praksis.

Forslaget flytter potensielt 320 000 sjåfører fra lege og optiker til øyelege, der primærhelsetjenesten i dag godkjenner for førerkort. Førerkortvurderinger blir en offentlig utgift og gir nært en 50 % økning i kapasitetsbehovet hos spesialist. Dagens ordning skal ivareta samfunnsbehovet. Helsedirektoratets intensjon er en fornuftig oppgavedeling mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Noe annet er uklart.

LITTERATUR

1. Wankel VD, Bondø G, Jørstad ØK. Synskravene til førerkort. Tidsskr Nor Legeforen 2018; 138. doi: 10.4045/tidsskr.18.0559. [PubMed][CrossRef]
2. Directive 2006/126/EC of the European Parliament and of the Council of 20 December 2006 on driving licences (Recast). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0126&rid=4> (15.11.2018).
3. Commission directive 2009/113/EC of 25 August 2009 amending Directive 2006/126/EC of the European Parliament and of the Council on driving licences. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:223:0031:0035:EN:PDF> (15.11.2018).
4. Eyesight Working Group. 2005. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:223:0031:0035:EN:PDF> (15.11.2018).

Publisert: 14. januar 2019. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0949
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 26. mars 2026.